

Андрій ЧВАЛЮК,
Кандидат юридичних наук,
Доцент кафедри спеціально-правових дисциплін
Донецького державного університету управління,
Україна

Фінансова система окупованого Криму

Comparative legal analysis of the Crimean budget indicators and the peculiarities of the budget process itself on the occupied peninsula has never been the subject of scientific research. Another form of government, the existence of an administrative-command system of government, characterized by state ownership of resources, bureaucratization and monopolization of the economy, administrative pricing, equal distribution of benefits, domination of the nomenclature – all this leaves its mark on the financial system of occupied Crimea. The article is devoted to the analysis of the current state of the financial system of Crimea and contains forecasts of further development of the difficult situation with finances on the peninsula.

Першочергове місце в фінансовій системі займає сфера державних фінансів, через яку й відбувається виконання функцій і задач держави. Її основним фінансовим документом та невід'ємним атрибутом життєдіяльності держави є державний бюджет. Важливе значення для формування державного бюджету має обґрунтоване планування його доходів, в системі яких провідну роль відіграють обов'язкові платежі, що складають майже 60 % доходів державного бюджету [1, с. 3]. Суттєво меншу частину доходів державного бюджету традиційно складають доходи від приватизації, реалізації безхазяйного або конфіскованого майна, штрафи, гранти, подарунки тощо. В країнах з ресурсною економікою пріоритетними джерелами надходжень бюджету є доходи від «добувних галузей і первинного перероблення сировини, що забезпечує позитивне сальдо торговельного балансу за рахунок значної частки (понад 50 %) сировини в експорті національної економіки»

[2]. Й хоча ресурсо-орієнтовані економіки, без паралельного техніко-технологічного розвитку, вважаються в глобальному масштабі нежиттєздатними, існує значна кількість країн, що обрали такий шлях.

До 2014 року економіка Автономної республіки Крим була ринковою. Окупація півострова Російською Федерацією (далі – РФ) змінила усталені й збалансовані підходи щодо формування, розподілу і використання централізованих й децентралізованих фондів грошових коштів в Криму, що негайно відобразилося як на принципах формування кримського бюджету так і на його загальній моделі. Як ми вже зазначали раніше [3], бюджетний процес в суб'єктах федерації, до списку яких країна-агресор, незважаючи на норми міжнародного права, включила Крим, дещо відрізняється від вітчизняного. На нього накладає свій відбиток як інша форма державного устрою, так і наявність адміністративно-командної системи управління, що характеризується державною власністю на ресурси, бюрократизацією та монополізацією економіки, адміністративним ціноутворенням, зрівняльним розподілом життєвих благ, пануванням номенклатури.

З 85 суб'єктів федерації РФ лише 13 не є дотаційними регіонами, усі інші, у більшій чи меншій мірі, отримують фінансування з федерального бюджету РФ. У додатку 3 до наказу Мінфіну Росії від 11 листопада 2020 р. № 1030 закріплено перелік суб'єктів РФ, в бюджетах яких частка дотацій з федерального бюджету протягом двох з трьох останніх звітних фінансових років перевищувала 40 відсотків обсягу власних доходів консолідованого бюджету суб'єкта РФ: Республіка Алтай, Республіка Дагестан, Республіка Інгушетія, Республіка Тива,

У ФОКУСІ: ЕКОНОМІКА КРИМУ

Чеченська Республіка, Камчатський край. «Республіка Крим» поки що осіла у іншому списку – суб'єктів РФ, в бюджетах яких частка дотацій з федерального бюджету протягом двох з трьох останніх звітних фінансових років перевищувала 10 відсотків обсягу власних доходів консо-

лідованого бюджету суб'єкта РФ (Додаток 2 до Наказу № 1030) [4]. З першого погляду начебто непогано, але порівняємо фактичні суми безоплатних надходжень прописані у бюджетах відповідних суб'єктів федерації за 2020 рік.

№ з/п	Назва отримувача безоплатних надходжень	Сума, млрд руб.
1.	Республіка Алтай	21,93
2.	Республіка Тива	40,54
3.	Чеченська республіка	92,93
4.	«Республіка Крим»	166,88

Таким чином легко простежується, що наразі Крим отримує більше коштів з федерального бюджету ніж Чеченська республіка, яка вже вкоренилася у переліку дотаційних регіонів РФ. Тому включення Криму до групи «40 відсоткових» лише справа часу.

Щоб Крим перестав бути дотаційним регіоном, в 2014 році було прийнято Федеральний закон № 379-ФЗ, яким «надано право суб'єкту Російської Федерації – Республіці Крим встановити знижені ставки при застосуванні патентної форми оподаткування та спрощеної системи оподаткування» [5]. В результаті місцевими законами ставка оподаткування за патентною системою була знижена в 6 разів, а за спрощеною системою – в 2 рази. Відповідно, половина з зареєстрованих підприємців Криму вибрали ці спеціальні режими. За кількістю виданих патентів в 2015 році Крим обігнав навіть Москву [6, с. 146]. Але вже в самій РФ підприємці підняли галас через таку податкову дискримінацію.

На відміну від українського законодавства, місцева влада в РФ наділена більш широкими податковими повноваженнями, і має більший простір для маніпуляцій з податковими ставками. Тим більше ніхто не гарантує, що низькі ставки не є банальною приманкою, і як тільки підприємці добровільно стануть на податковий облік, місцеве або федеральне законодавство різко не зміниться. Ми вважаємо, що як тільки економічні розрахунки покажуть, що Крим отримав достатню основу для самоокупності за рахунок власних доходів, всі податкові пільги в Криму приведуть до загальноросійського

рівня. Але поки що, бюджет окупованого Криму не виконує план по надходженню податку на доходи фізичних осіб [7].

Вперше за багато років бюджет Криму на 2021 рік затвердили з дефіцитом. Офіційно зменшення доходів пояснюється уповільненням розвитку економіки не стільки через пандемію коронавірусу, скільки, як заявив російський глава Криму Сергій Аксьонов, «завершенням будівництва таких великих об'єктів, як траса «Таврида». Але це пояснення неповне і невтішне [8]. Й навіть більше кажучи – невірне.

Федеральна цільова програма «Соціально-економічний розвиток Республіки Крим та м. Севастополя до 2022 року» передбачає граничні обсяги фінансування в розмірі 877,8 млрд руб., з яких тільки 19,5 млрд руб. буде витрачено з бюджетів суб'єктів Російської Федерації [9]. У той час як повна вартість будівництва траси «Таврида» була визначена на рівні 149,3 млрд руб. Стверджувалося, що протягом 40 років після введення в експлуатацію цієї дороги не знадобляться ні ремонт, ні реконструкція, ні розширення [10]. Однак вже в листопаді 2020 року одна ділянка дороги (раніше відкрита Володимиром Путіним, але, як виявилось, офіційно не здана в експлуатацію) обвалилася. Зараз провину за неякісне будівництво ділянки перекладають на якусь сибірську фірму підрядника, що нібито знаходиться в стані банкрутства [11].

Як повідомила так званий «віце-прем'єр і міністр фінансів Криму» Ірина Ківіко, темпи зростання власних податкових та неподаткових доходів Криму за майбутні три роки повинні

збільшитися на більш ніж 27%. Однак в структурі доходів «Республіки Крим» на 2021-й рік все одно домінують безоплатні надходження [8]. Також Ірина Ківіко анонсувала, що уряд планує покривати дефіцит бюджету за рахунок продажу майна. Однак серед об'єктів, які дійсно будуть користуватися попитом на ринку, можна назвати лише кілька, наприклад, винзавод «Массандра». Але його вже продано «ООО «Южный проект» – дочірній фірмі банку «Росія», причому за доволі смішну ціну. Діюче промислове й прибуткове підприємство пішло з молотка за 5 млрд 327 млн рублів. У той час як співачка Софія Ротару виставила на продаж свій зачинений на карантин й збитковий готель на 16 номерів в Ялті за 2 млрд 301 млн рублів [12].

Інвесторів у першу чергу будуть приваблювати прибуткові об'єкти нерухомості, які знаходяться в ідеальному стані, а таких у «влади Криму» залишилося небагато. В умовах санкційного тиску, втрати налагоджених каналів поставки сировини та збуту продукції, вартість кримських брендів серйозно впала. Тому робити тривалу ставку на доходи від приватизації кримських підприємств не варто [3]. Однак між словами Ірини Ківіко можна прочитати й певну погрозу або попередження націоналізувати об'єкти нерухомості які не використовуються за призначенням.

Ситуація з інвестиціями в окупований Крим і прогнози на майбутнє, настільки сумні, що у спробах залучити інвесторів і хоч якось оживити економіку окупованого півострова, Москва йде на будь-які кроки. Одним з яких є проект закону РФ, що дозволяє створювати на території півострова так звані «Особливі адміністративні райони» (далі – ОАР). За задумом, інвестиції в ці райони будуть суворою таємницею, а потенційні інвестори, таким чином, можуть не побоюватися потрапити під санкції. Як ми вже зазначали, реальна мета заради якої ініційовано цей проект полягає не тільки у залученні інвестицій на півострів. Вона дещо глибша. Для Кремля це черговий гачок, за допомогою якого владні структури РФ сподіваються тримати в узді бізнес і місцевих олігархів. Як тільки вони через свою жадібність ризикнуть і вкладуть гроші, їх одразу почнуть шантажувати, погрожуючи розкрити «конфіденційність». І, відпо-

відно, почнуть «доїти» [13]. У той час як для самих чиновників прийняття зазначеного закону створить усі можливості для незаконного збагачення.

РФ підписала Конвенцію ООН проти корупції 9 грудня 2003 року, а ратифікувала 8 березня 2006 р. Федеральний закон про ратифікацію містить заяви по окремих статтях і пунктах, за якими РФ має юрисдикцію і обов'язковість для виконання, однак до цього списку не увійшла ст. 20 Конвенції «Незаконне збагачення». Й хоча в 2019 році висувалися пропозиції додати до Кримінального кодексу РФ статтю «Незаконне збагачення», ідеї визнати злочином умисне незаконне збагачення, тобто значне збільшення активів державної посадової особи, яке перевищує її законні доходи і які вона не може раціонально обґрунтувати – так і залишилися на папері. А до чого тут ОАР, можете спитати ви? Пояснення лежить на поверхні:

- особа інвестора, як передбачає текст законопроекту, буде таємницею (що відкриває для посадових осіб нові горизонти);

- учасниками ОАР можуть стати російські компанії, зареєстровані в будь-якому регіоні (тільки російські. Представників «братських народів» до пільгового ведення підприємницької діяльності в Криму не допускаються).

Фактичне приховування кінцевих вигодонабувачів, помножене на відсутність відповідальності державних службовців за незаконне збагачення й зведена у ступінь загального рівня корупції в РФ, створює додаткові корупціогенні ризики. А також дозволяє припустити, що реальною метою законопроектної діяльності російських парламентарів по залученню інвесторів до Криму, є створення для себе можливостей для таємного ведення бізнесу в умовах відсутності конкуренції й наявності пільгового оподаткування, в якості учасника вільної економічної зони «Крим».

Наприклад, організації-учасники ВЕЗ «Крим» на десять років звільняються від податку на майно – щодо майна, створеного або придбаного з метою виконання договору про умови діяльності у вільній економічній зоні і розташованого на території даної ВЕЗ (п. 26 ст. 381

Податкового кодексу РФ). У той час як місцеві підприємці сплачують цей податок у повному обсязі. Власники житлових приміщень також у цьому році відчують на собі повний податковий тиск, адже саме за рахунок майнових платежів окупаційна влада Криму планує суттєво збільшити доходи місцевих бюджетів.

«Ручний режим» встановлення кадастрової вартості призвів до того, що 1 квадратний метр будинка в кримському селі може коштуватиме 2 200 доларів. Тепер для переоцінки кримчанам необхідно звертатися в спеціальну комісію при «Міністерстві земельних і майнових відносин». А в разі незгоди з її рішенням – йти до суду. Однак шанси юридичного врегулювання ситуації малоперспективні, з урахуванням того, що відтепер договори оренди землі в Криму, укладені раніше березня 2014 року, можуть переукладатися, а строк оренди може бути змінено в односторонньому порядку [7]. Існує ненульова вірогідність, що таким чином окупаційна влада примушує населення (зокрема, громадян України), позбутися нерухомості, звільнивши місце для майбутніх інвесторів.

В 2014-2015 роках в Криму було націоналізовано понад 330 підприємств, установ та організацій які перебували у державній власності і власності українських профспілок, а також 280 підприємств приватної форми власності. Тоді підставою було не приведення до 1 березня 2015 року своїх установчих документів у відповідність до законодавства РФ та не постановка на облік [14]. В деяких сферах націоналізація ще не закінчилась, наприклад, безхазяйні інженерні мережі міста Сімферополя періодично переводять на баланс відповідних служб [15]. Що придумас «кримська влада» коли раніше віджаті підприємства буде розпродано, а дефіцит бюджету залишиться: неефективне управління чи невідповідність федеральному плану розвитку «Республіки Крим»? Відповідь на це питання скоро дізнаємося. А поки ще раз подивимося на бюджетні показники.

Власні доходи бюджету Криму в 2021 році очікуються на рівні 48,4 млрд руб. (32,1% від загального обсягу доходів), у той час як безоплатні надходження в бюджет «республіки» з федерального бюджету в 2021 році складуть 102,4 млрд руб. (67,9% від загального обсягу

доходів). Таким чином, кримський бюджет цього року, як і в попередні роки, на дві третини буде формуватися з федеральних грошей. Подібна тенденція не сприяє набуттю навичок самостійного заробітку тому єдиний вихід з цієї ситуації – скорочення видатків. Саме до цієї логічної думки прийшли кримські чиновники, коли прийняли рішення «затягнути ремінь». Як можна побачити з тексту Закону «Республіки Крим» від 22.12.2020 р. № 139-ЗРК/2020 [16] обсяг видатків кримського бюджету в 2021 році буде на 28,3%, або на 59,6 млрд руб. менше, ніж в минулому році. Через що можуть постраждати й так найбільш вразливі соціальні сфери Криму (освіта, медицина, сільське господарство).

Кошти Федеральних цільових програм, що у значних обсягах щороку виділяються для підтримки окремих сфер народного господарства Криму, використовуються неефективно (більша їх частина банально розкрадається). А ті крихти, що спрямовуються на заплановані заходи – успішно освоюються окупаційною владою, її найближчими родичами та «друзями» [17; 18; 19; 20].

Крім податкової та майнової сфери існують й інші проблеми: РФ встановлює заборони для іноземців на володіння певним майном (наприклад, по відношенню до узбережної землі або медіа-ресурсів); кримчани не можуть закінчити розпочату до окупації приватизацію; повернути назад грошову заставу, яка була внесена в якості запобіжного заходу в кримінальному процесі тощо.

Висновки

Таким чином можна зробити висновок що фінансова система окупованого Криму, незважаючи на всі спроби знайти власні стабільні джерела доходів (наприклад, обкласти податком усю нерухомість) показує свою нежиттєздатність, що яскраво проявляється у базових бюджетних показниках. РФ втратила бажання чи можливість тягнути за рахунок федерального бюджету ще один дотаційний регіон, яким зараз є Крим, й активно переводить його на самофінансування, що в свою чергу призводить до посилення податкового тиску (перш за все на місцевих жителів та підприємців). Механізм

утворення особливих адміністративних районів й залучення таємних інвесторів, несе у собі більше корупційних ризиків ніж потенційної користі, містить неприховану мету обходу накладених на РФ економічних санкцій й порушує норми міжнародного права, зокрема Конвенцію ООН проти корупції. Право приватної

власності в Криму систематично порушується прикриваючись потребами державної безпеки, а договори та закони набувають зворотної сили. Фіскальна політика окупованого Криму продовжує схилитися до використання таких неприйнятних у всьому цивілізованому світі джерел державних доходів як націоналізація майна.

Список використаних джерел:

1. Чвалюк А. М. Правові основи формування Державного бюджету України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Донецьк, 2008. 237 с.
2. Шостак Л. Б. Економіка ресурсна. Енциклопедія Сучасної України: електронна версія / гол. редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=18740 (дата звернення: 27.02.2021).
3. Чвалюк Андрій. «Бюджет» окупованого Криму: основні показники. URL: <https://arc.construction/8113?lang=uk> (дата звернення: 27.02.2021).
4. Об утверждении перечней субъектов Российской Федерации в соответствии с положениями пункта 5 статьи 130 Бюджетного кодекса Российской Федерации: Приказ Минфина России от 11 ноября 2020 г. № 1030. URL: <http://base.garant.ru/74964896/> (дата звернення: 27.02.2021).
5. О внесении изменений в части первую и вторую Налогового кодекса Российской Федерации в связи с принятием Федерального закона «О развитии Крымского федерального округа и свободной экономической зоне на территориях Республики Крым и города федерального значения Севастополя: Федеральный закон от 29.11.2014 г. № 379-ФЗ. URL: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_171492/ (дата звернення: 27.02.2021).
6. Кивико И. В., Малис Н. И. Налоговая система Республики Крым адаптируется к российским условиям. *Экономика. Налоги. Право*. 2016. №4. С. 143-149.
7. Чвалюк Андрій. Фіскальні механізми окупованого Криму. URL: <https://arc.construction/6364?lang=uk> (дата звернення: 27.02.2021).
8. Семена Николай. Бюджет Крыма: привычка распоряжаться чужими деньгами. URL: <https://ru.krymr.com/a/budzhets-kryma-2021-rossiyskoye-finansirovaniye-dohodi-rashody/30991508.html> (дата звернення: 27.02.2021).
9. Федеральная целевая программа «Социально-экономическое развитие Республики Крым и г. Севастополя до 2022 года». Официальный сайт Министерства экономического развития Российской Федерации. URL: https://economy.gov.ru/material/directions/regionalnoe_razvitie/socialno_ekonomicheskoe_razvitie_republiki_krym_i_goroda_federalnogo_znacheniya_sevastopolya/federalnaya_celevaya_programma_socialno_ekonomicheskoe_razvitie_republiki_krym_i_g_sevastopolya_do_2022_goda/ (дата звернення: 27.02.2021).
10. Машенко Александр. Когда закончится строительство трассы «Таврида». Парламентская газета. Издание Федерального Собрания Российской Федерации. URL: <https://www.pnp.ru/politics/kogda-zakonchitsya-stroitelstvo-trassy-tavrida.html> (дата звернення: 27.02.2021).
11. Гридина Мария. Обвалился участок трассы за шесть миллиардов, открытой Путиным в Крыму. URL: <https://fedpress.ru/news/crimea/realty/2618676> (дата звернення: 27.02.2021).
12. Это не вилла дорогая, а «Массандра» «дешевая» – из крымских сетей. URL: <https://ru.krymr.com/a/villa-sofiya-rotaru-vinzavod-massandra-prodazha-socseti-krym/31013124.html> (дата звернення: 27.02.2021).
13. Рябошапка Виталий. Шаг отчаяния или как Москва завлекает инвесторов в Крым. URL: <https://flot2017.com/shag-otchayaniya-ili-kak-moskva-zavlekaet-investorov-v-krym/?fbclid=IwAR2E0esgvs7H5i3EtcejUVrnycbNKVeDmzm3oH5JKttC0wrBubcOpjKjy8> (дата звернення: 27.02.2021).
14. Ситуация з правами людини на окупованій території АР Крим та м. Севастополь. URL: <https://helsinki.org>

У ФОКУСІ: ЕКОНОМІКА КРИМУ

org.ua/sytuatsiya-z-pravamy-lyudyny-na-okupovani-j-terytoriji-ar-krym-ta-m-sevastopol-s-zajets-d-svyrydova-g-martynovskij-v-nabuhotnyj/ (дата звернення: 27.02.2021).

15. Отчет Комитета государственного совета Республики Крым по строительству и жилищно-коммунальному хозяйству о результатах своей деятельности в 2017 году: URL: <http://crimea.gov.ru/textdoc/ru/7/act/2025pr.pdf> (дата звернення: 27.02.2021).
16. О бюджете Республики Крым на 2021 год и на плановый период 2022 и 2023 годов: Закон Республики Крым от 22.12.2020 г. № 139-ЗПК/2020. URL: <http://publication.pravo.gov.ru/SignatoryAuthority/region91> (дата звернення: 27.02.2021).
17. Чвалюк Андрій. Аграрні «субсидії» в окупованому Криму. URL: <https://arc.construction/9155?lang=uk> (дата звернення: 27.02.2021).
18. Чвалюк Андрій. Сміттєві звалища та збагачення окупантів. URL: <https://arc.construction/9319?lang=uk> (дата звернення: 27.02.2021).
19. Чвалюк Андрій. «Реформи» житлово-комунального господарства Криму. URL: <https://arc.construction/9687?lang=uk> (дата звернення: 27.02.2021).
20. Чвалюк Андрій. «Озеленення» Криму окупантами: проект «Пустеля». URL: <https://arc.construction/9973?lang=uk> (дата звернення: 27.02.2021).

**Аналітичний часопис
«Чорноморська безпека»
2 (40) 2021 р.**

Журнал зареєстровано
в Міністерстві юстиції України. Свідоцтво
КВ №23053-12893ПР від 11.12.2017 р.

Видавець — Центр глобалістики
«Стратегія XXI» (Київ)

Мова видання — українська

Адреса редакції:
вул. Щекавицька, 51, офіс 26, 04071 Київ
Тел.: +380444254162;
е-пошта: info@geostrategy.org.ua
веб-сторінка: geostrategy.org.ua

Редакційна колегія:

Михайло Гончар, головний редактор
Оксана Іщук, відповідальний секретар
Павло Лакійчук, заступник головного редактора
Ігор Стукаленко, член редакційної колегії
Тантелі Ратувухері, керівник бюро
по Південній Азії
Оксана Лесняк, керівник бюро по Східній Азії-
Денис Вінський, керівник Балтійського бюро по
ініціативі Тримор'я

Члени редакційної колегії журналу,
севастопольці Олексій Бессарабов і Дмитро
Штибликов є політичними бранцями Кремля
і з 2016 року перебувають у російських застінках
за сфальшованими обвинуваченнями.

Наклад: 500 примірників
Надруковано ФОП Лановенко О.О.
м. Київ, вул. Гмирі, 1
тел.: +38 044 441-82-44

При використанні матеріалів посилання на часо-
пис «Чорноморська безпека» обов'язкове.
Редакція може не поділяти точку зору авторів
часопису.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів
несуть автори.

Журнал був заснований Центром сприяння ви-
вченню геополітичних проблем та євроатлантич-
ного співробітництва «НОМОС» та видавався
у м. Севастополі протягом 2005-2014 р.р.

ISSN 2616-4027

ЗМІСТ

Передмова	4
У фокусі: ПРАВОВИЙ ВИМІР ОКУПАЦІЇ	
<i>Борис Бабін</i> ЗАМАХ НА АНЕКСІЮ КРИМУ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ПРАКТИКА	7
У фокусі: КРИМСЬКА ПЛАТФОРМА	
<i>Оксана Іщук</i> «КРИМСЬКА ПЛАТФОРМА»: КРИМ НА ГЛОБАЛЬНОМУ ПОРЯДКУ ДЕННОМУ. ЩО ДАЛІ?	13
У фокусі: УДАРНИЙ КУЛАК В КРИМУ	
<i>Павло Лакійчук</i> ПІВДЕННИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ОКРУГ РОСІЇ: ПІД ЗНАКОМ ПІДГОТОВКИ ДО НАСТУПАЛЬНИХ ДІЙ	18
<i>Сергій Мухринський</i> РОСІЙСЬКИЙ «НЕПОТОПЛЮВАНИЙ АВІАНОСЕЦЬ» В КРИМУ. ФЛОТ РОСІЇ ГОТУЄТЬСЯ ДО ДОМІНУВАННЯ В ЧОРНОМУ МОРІ І ПРОЕКЦІЇ СИЛИ НА СЕРЕДЗЕМНОМОР'Я	26
У фокусі: БЕЗПЕКОВІ ПИТАННЯ	
<i>Андрій Клименко, Тетяна Гучакова, Ольга Корбут</i> 2021-Й: БЕЗПЕКОВІ РИЗИКИ В ЧОРНОМУ ТА АЗОВСЬКОМУ МОРЯХ	35
<i>Ніка Читадзе</i> РЕГІОНАЛЬНІ ПІДХОДИ НАТО ДО ПРОТИРАКЕТНОЇ ОБОРОНИ У ВИМІРІ БЕЗПЕКИ ЧОРНОГО МОРЯ	57
У фокусі: ІСТОРИЧНІ ПАРАЛЕЛІ	
<i>Сергій Громенко</i> ВІД «GENERALBEZIRK KRIM» ДО «РЕСПУБЛИКИ КРЫМ»: ГІТЛЕРІВСЬКА ВІЗІЯ ТА ПУТІНСЬКА РЕАЛЬНОСТЬ ПІВОСТРОВА	69
<i>Деніз Берктай</i> ЧОРНЕ МОРЕ В ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ ТУРЕЧЧИНИ	79
У фокусі: ЧОРНОМОРСЬКИЙ ШЕЛЬФ	
<i>Світлана Нежнова, Андрій Чубик</i> ОСВОЄННЯ ЧОРНОМОРСЬКОГО ШЕЛЬФУ: ЯК ПЕРЕТВОРИТИ ГЕОПОЛІТИЧНИЙ ВИКЛИК НА МОЖЛИВІСТЬ	86
У фокусі: ЕКОНОМІКА КРИМУ	
<i>Андрій Чвалюк</i> ФІНАНСОВА СИСТЕМА ОКУПОВАНОГО КРИМУ	90

SYNERGING

ENERGIES

ЧОРНОМОРСЬКА БЕЗПЕКА

АНАЛІТИЧНИЙ ЧАСОПИС №2 (40) 2021

У ФОКУСІ:

ПРАВОВИЙ ВИМІР ОКУПАЦІЇ

УДАРНИЙ КУЛАК В КРИМУ

БЕЗПЕКОВІ ПИТАННЯ